

TOS

DSH

CMB

Doofblind

Deelkracht projecten

Een overzicht van alle projecten van Deelkracht

deelkracht.
expertise | auditief | communicatief

Technologie voor onderzoek en ontwikkeling van passende zorg

Technologische ontwikkelingen zijn een kans. Ze helpen ons om op nieuwe manieren onderzoek te doen. De technologie helpt ons om zorg op de behoefte te laten aansluiten. We zetten technologie ook in als hulpmiddel voor toegankelijkheid.

Sterkere verbinding met andere domeinen

Een betere samenwerking tussen zorg en maatschappij maakt dat mensen die zorg nodig hebben eerder in beeld komen. We delen onze expertise met zoveel mogelijk domeinen, zodat die beter worden toegerust om de doelgroep te includeren.

Representatieve afspiegeling van diversiteit doelgroep

Projecten weerspiegelen de volle breedte van de doelgroep in de maatschappij. We zorgen ervoor dat meertaligheid en culturele diversiteit voldoende aandacht krijgen.

Data beter benut

We streven naar eenmalige vastlegging voor meervoudig gebruik. Dit ontlast het primaire proces. En we doen dit op een slimme manier en met nieuwe databronnen of door het koppelen van bestaande bronnen. We werken evidence informed.

Aandacht voor voorspellers

We zoeken niet alleen naar oplossingen, maar ook naar voorspellers. Kunnen we zorgvragen of vastlopen in de maatschappij voorkomen? Een interventie nu kan zorgkosten op termijn voorkomen.

Inhoud (1)

● AAC Follow-up	45
● AllesoverTOS.nl	5
● Beeldbank	22
● ● Beleef zintuigenverhalen mee!	48
● Beter beeld van CMB	47
● Cognitie en Gedrag	29
● Communicatiediagnostiek	38
● Com-Pas	13
● Diagnostiek TOS 18+	14
● Driven	18
● DSH Beleving: Fase 2	28
● ● Dynamisch Assessment	49
● Functionele definitie van doofblindheid	52
● Gezinsgerichte Behandeling Usher	51
● Hello20	23
● (H)erkenning CMB	46
● Identiteit Diversiteit & Inclusie	37
● Iedereen kent CMB	44
● Implementatie	30
● Informatiepakket taalaanbod	24
● Informatiepunt DSH	31
● Inventarisatie aanbod gebarenscholing	19
● Inzicht in psychische problemen	32
● Levensloop TOS in de keten	15
● Meertaligheid Centraal	6
● Meertalige diagnostiek	25
● Mijn geluk in beeld (MGIB)	43
● Oorzaken van gehoorverlies	33
● Opstap	20
● ● ● Participatie in het arbeidsproces DSH	39
● Participatie in het arbeidsproces TOS	16
● Participatie in het arbeidsproces met een verworven beperking in horen en zien	50
● Psychosociaal welbevinden	40
● S I G N – Samen Inclusief - Gebaren & Netwerken	21
● Sociale participatie	41
● Spraakmakend	9
● Spraakmakend Junior	7
● Taal in Zicht	10
● Taalstimulering Thuis	8
● Tolkinzet op school	34

Inhoud (2)

● TOSKoploper	17
● TOS profiel in de tijd	11
● Vriendschappen van dove en slechthorende leerlingen in het regulier onderwijs	35
● Voorlichting & Kennisoverdracht (V&K)	53
● Wat Werkt voor Wie: Effectiviteit Behandelgroepen	26
● Wat Werkt voor Wie: Taal voor Tom	27
● Werkzame Elementen CMB	42
● Zicht op Zinnen	12
● Zorg in Zicht	36

TOS 0-5

Start: 2019 | Looptijd: 2019-2024

Samenvatting project

Alle informatie over TOS op 1 plek voor professionals, ouders en mensen met TOS zelf: dat is het doel van het project AllesoverTOS.nl. Sinds de start van het project in 2019 is er gewerkt aan het vormgeven van de website, bekijken welke content passend is, en het creëren van de content. De pagina's voor ouders zijn klaar. Er zijn ook al pagina's vertaald naar het Engels om de toegankelijkheid van informatie voor meertalige doelgroepen te verbeteren. Er is een start gemaakt met de pagina's voor professionals: er is een screeningstool voor vroege taalproblemen, de ELS, aan de website toegevoegd, die veel gebruikt wordt. De projectgroep is nu samen met professionals en ervaringsdeskundigen bezig om te kijken welke verdere content er gemaakt kan gaan worden voor professionals en mensen met TOS zelf.

Beoogd resultaat

Dit project levert een website op met daarop informatie over TOS voor de doelgroepen ouders, professionals en mensen met TOS zelf.

Impact voor de doelgroep

Het bestaan van deze website leidt tot hogere vindbaarheid van de juiste informatie over TOS en draagt bij aan de zichtbaarheid van mensen met TOS in de maatschappij.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- NSDSK
- Pento
- Libra
- Adelante
- FOSS

Projectleider(s)

- Lyanne de Goffau

[Meer informatie](#)

Meertaligheid Centraal

TOS 0-5

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2025

Samenvatting project

Meer dan 30% van de kinderen binnen de ZG-behandeling is meertalig. Toch missen we vaak de juiste hulpmiddelen om de ontwikkeling van deze kinderen goed in kaart te brengen. Daarom kijken we in Meertaligheid Centraal hoe we de diagnostiek en behandeling voor jonge meertalige kinderen met (een vermoeden van) TOS kunnen verbeteren. Om beter inzicht te krijgen in de taalvaardigheden in de moedertaal van het kind, heeft het project in 2024 een vernieuwde anamnese meertaligheid opgeleverd. De anamnese is opgesteld volgens de nieuwste wetenschappelijke inzichten en met input van professionals, en meertalige ouders.

De Speakaboo app hebben we uitgebreid met het Spaans. Met deze app kunnen logopedisten de spraakontwikkeling in de moedertaal screenen. Met de Thuistaaltool kunnen meertalige ouders zelf werken aan de behandeldoelen die de logopedist vastgesteld heeft. Om deze goed in te kunnen zetten is een start gemaakt met het ontwikkelen van een cursus.

Beoogd resultaat

Het project levert 3 resultaten op: een vernieuwde anamnese meertaligheid, een uitgebreidere versie van Speakaboo, en een cursus voor het inzetten van de Thuistaaltool in de behandeling van meertalige kinderen.

Impact voor de doelgroep

Meertalige kinderen en hun ouders kunnen beter ondersteund worden in zorg dankzij verbeterde diagnostiek en behandeling.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- NSDSK
- Pento
- Libra
- Adelante

Projectleider(s)

- Bernadette Vermeij

[Meer informatie](#)

Spraakmakend Junior

TOS 0-5

Start: 2019 | Looptijd: 2019-2024

Samenvatting project

Sommige kinderen met TOS zijn niet goed te verstaan. Ze wisselen bijvoorbeeld klanken om (zoals 'tip' voor 'kip') of laten klanken weg ('toe' in plaats van 'stoel'). Deze kinderen hebben een spraakontwikkelingsstoornis. Om vast te stellen waar de problemen zich voordoen, hebben we in het project en benoemtaak ontwikkeld: De Spraakmaker.

Ook heeft Spraakmakend Junior een handreiking opgeleverd voor logopedisten en klinisch linguïsten in de ZG-zorg: de Handreiking Spraakontwikkeling. Hierin staat wat een spraakontwikkelingsstoornis is en hoe problemen in de spraakontwikkeling het beste behandeld kunnen worden. Alle logopedisten in de ZG-zorg kunnen de Handreiking Spraakontwikkeling gaan gebruiken. Zo kan iedereen op dezelfde manier werken. De handreiking is officieel gelanceerd op een speciale studiedag voor logopedisten in maart 2025.

Beoogd resultaat

Een benoemtaak waar de spraakontwikkeling adequaat mee in kaart gebracht kan worden, en een handreiking spraakontwikkelingsstoornissen die te gebruiken is door logopedisten.

Impact voor de doelgroep

De handreiking biedt logopedisten handvatten om de beste zorg te bieden aan kinderen met problemen in de spraakontwikkeling.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- NSDSK
- Pento
- Libra
- Adelante

Projectleider(s)

- Maaïke Diender

Meer informatie

Taalstimulering Thuis

TOS 0-5

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2025

Samenvatting project

Ouders van kinderen met TOS willen graag goed communiceren met hun kind, maar ervaren dat dat vaak moeilijk gaat. In de ZG-behandeling betrekken we ouders steeds bij de behandeling. Op deze manier verbeteren we de interactie tussen ouders en kind. Dit heeft weer een positieve invloed op de taalontwikkeling van het kind met TOS.

We maken op basis van ons onderzoek naar wat werkt in een al bestaand ouderprogramma, een nieuw programma voor ouders van kinderen met TOS. Dit programma zullen alle ZG-instellingen inzetten. Het nieuwe ouderprogramma richt zich op álle ouders van jonge kinderen met TOS. Ook ouders we nu niet bereiken. In het afgelopen jaar is onderzocht hoe het programma vorm moet krijgen en is de inhoud van het programma vastgesteld. De komende 2 jaar wordt de inhoud ontwikkeld en opgeleverd.

Beoogd resultaat

Taalstimulering Thuis levert een nieuw ouderprogramma op dat ouders vaardigheden leert om de taalontwikkeling te stimuleren in de dagelijkse interactie met hun kind met TOS.

Impact voor de doelgroep

Door het ontwikkelen van vaardigheden van ouders wordt de taalontwikkeling van kinderen met TOS buiten de ZG behandelgroepen beter ondersteund.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- NSDSK
- Pento
- Libra
- Adelante

Projectleider(s)

- Minou Kneplé

[Meer informatie](#)

Spraakmakend

TOS 5-18

Start: 2020 | Looptijd: 2020-2025

Samenvatting project

Ook kinderen met TOS in de basisschoolleeftijd kunnen nog problemen hebben met verstaanbaar spreken. In het project Spraakmakend is daarom de werkwijze voor diagnostiek en behandeling van spraakontwikkelingsproblemen bij kinderen met TOS van 4-12 jaar opgeschreven. Het resultaat is een 'Handreiking Spraakontwikkeling 4-12' die als leeswijzer gebruikt kan worden. De handreiking stimuleert evidence-informed werken en intercollegiaal overleg door professionals. Een eenduidige werkwijze zou moeten leiden tot meer effectiviteit in de behandeling van spraakontwikkelingsproblemen bij kinderen met TOS. De handreiking is bedoeld voor logopedisten en klinisch linguïsten die werken met kinderen met TOS en een spraakontwikkelingsstoornis. De implementatie van de handreiking vindt plaats binnen ZG-zorg en onderwijs van Kentalis en Auris. De handreiking is in 2024 gelanceerd op het Deelkracht Kennisfestival en op verschillende studiedagen van beide organisaties. Per organisatie wordt de werkwijze verder uitgezet op de betreffende behandel- en onderwijsafdelingen.

Beoogd resultaat

Het project heeft een handreiking Spraakontwikkeling 4-12 jaar voor diagnostiek en behandeling van kinderen met spraakontwikkelingsproblemen van 4-12 jaar ontwikkeld voor logopedisten en klinisch linguïsten binnen ZG-zorg, onderwijs en daarbuiten.

Impact voor de doelgroep

Professionals beschikken over evidence-informed diagnostiek en behandeling en een eenduidige werkwijze bij kinderen van 4-12 jaar met TOS en spraakontwikkelingsproblemen. Zo hebben deze kinderen meer kans op een betere taalvaardigheid en betere (communicatieve) participatie.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris

Projectleider(s)

- Annette Scheper

Meer informatie

Taal in Zicht

TOS 5-18

Start: 2015, vanaf 2020 onderdeel van Deelkracht | Looptijd: +/-30 jaar (5 jaar opstarten & werving, 20 jaar volgen kinderen, 5 jaar afronding)

Samenvatting project

Het project Taal in Zicht is een longitudinaal onderzoek naar de ontwikkeling van 600 kinderen en (jong)volwassenen met (een vermoeden van) TOS.

Deze groep wordt gevolgd vanaf het moment dat zij op 4-jarige leeftijd een ZG-behandelgroep verlaten tot hun 24e levensjaar. Tijdens belangrijke transitie momenten wordt hun talige, communicatieve, schoolse, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling en het maatschappelijk functioneren in kaart gebracht.

In Deelkrachtperiode 2023-2026 wordt meetmoment 2 afgerond en meetmoment 4 gestart. In deze periode starten ook twee promotietrajecten, gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling en de schoolse ontwikkeling van kinderen met TOS.

Beoogd resultaat

Taal in Zicht biedt waardevolle inzichten in de ontwikkeling van jonge kinderen met taalproblemen en brengt voorspellers van het toekomstige functioneren in kaart.

Impact voor de doelgroep

Met de kennis uit Taal in Zicht kunnen we zorg- en onderwijsprofessionals die werken met kinderen met (een vermoeden van) TOS beter ondersteunen en komt er meer bekendheid over TOS in de maatschappij.

Betrokken partijen

- NSDSK
- Auris
- Kentalis
- Pento
- Adelante
- Radboud Universiteit
- Universiteit van Amsterdam

Projectleider(s)

- Iris Duinmeijer

[Meer informatie](#)

TOS profiel in de tijd

TOS 5-18

Start: 2020 | Looptijd: 2020-2027

Samenvatting project

Kinderen met taalontwikkelingsstoornissen (TOS) hebben naast taalproblemen vaak ook problemen in de (neuro)cognitieve en/of sociaal-emotionele ontwikkeling. Als kinderen ouder worden, treden deze problemen meer op de voorgrond, omdat zij zich minder goed kunnen redden in complexe (sociale) situaties.

Het project TOS profiel in de tijd onderzoekt bij 180 kinderen en jongeren de relaties tussen factoren op talig, cognitief en sociaal-emotioneel gebied. De deelnemers zijn verdeeld over zes leeftijdsgroepen met 30 personen per groep. De groepen bestaan uit kleuters (5-6 jaar), leerlingen in primair onderwijs (6-8 jaar; 8-12 jaar), in voortgezet onderwijs (12-14 jaar; 15-17 jaar) en jongvolwassenen (18-23 jaar).

Het project geeft meer inzicht in de relatie tussen talig, (neuro)cognitief en sociaal-emotioneel functioneren bij kinderen en jongeren met TOS. Ook de rol van omgevingsfactoren wordt meegenomen.

Op dit moment is de helft van de kinderen en jongeren getest op cluster 2 scholen van Kentalis en Auris en zijn alle gegevens uit vragenlijsten en testen verwerkt. In 2025 en 2026 zullen (deel)analyses uitgevoerd worden en de dataverzameling afrond worden.

Beoogd resultaat

Meer inzicht in de kenmerken op talig, (neuro)cognitief en sociaal-emotioneel gebied bij kinderen/jongeren met TOS tussen 5 en 23 jaar. Dit levert een minimale meetset voor diagnostiek en evalueren van de behandeling op.

Impact voor de doelgroep

De kenmerken van TOS dragen bij aan de kwaliteit van diagnostiek, behandeling en onderwijs voor kinderen en jongeren met TOS. Ook kunnen mogelijke inclusiecriteria voor TOS opgesteld worden.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis

Projectleider(s)

- Annette Scheper

Meer informatie

Zicht op Zinnen

TOS 5-18

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

Kinderen met TOS hebben vaak moeite met het maken en begrijpen van zinnen. Daarom is binnen het project Zicht op Zinnen de Handreiking Grammatica ontwikkeld. Hierin staat beschreven hoe grammaticale problemen bij kinderen van 4 tot 12 jaar gediagnosticeerd en behandeld kunnen worden, gebaseerd op de nieuwste wetenschappelijke en praktische inzichten.

In 2025 wordt er een leerinterventie ontwikkeld voor logopedisten om de Handreiking Grammatica beter te leren toepassen, met name gericht op spontane taalanalyse. Hiervoor is een apart projectplan opgesteld.

Er is een enquête uitgezet onder logopedisten van Auris en Kentalis om de mogelijkheden en behoeften m.b.t. het ontwikkelen van een nieuwe interventie op het gebied van grammatica te verkennen.

In 2025 zal een effectonderzoek worden uitgevoerd naar deze nieuwe interventie met de voorlopige titel "Werken met Werkwoorden", die materialen zal bevatten waarmee gericht aan zinsproductie gewerkt kan worden.

Beoogd resultaat

De Handreiking Grammatica en leerinterventie zijn in 2025 beschikbaar. De nieuwe interventie wordt naar verwachting eind 2026 opgeleverd. De resultaten van het effectonderzoek worden gepubliceerd in verschillende (vak)publicaties.

Impact voor de doelgroep

Professionals handelen evidence-informed rondom diagnostiek en behandeling van grammaticale problemen bij kinderen met TOS (4-12 jaar). Op deze manier krijgen kinderen de meest passende ondersteuning binnen zorg en onderwijs.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis

Projectleider(s)

- Annemarie Kerkhoff

Meer informatie

Com-Pas

TOS 18+

Start: 2020 | Looptijd: 2020-2026

Samenvatting project

De Com-Pas is een bestaand hulpmiddel voor jongeren met TOS. Het is in 2013 ontwikkeld door Kentalis. In dit Deelkrachtproject wordt dit hulpmiddel samen met jongeren met TOS inhoudelijk en technisch vernieuwd, geëvalueerd, aangepast en effectief geïmplementeerd.

De Com-Pas ondersteunt jongeren met TOS in het participeren in de maatschappij en bestaat uit verschillende producten, namelijk de pas, een website, een training en een app. De Com-Pas is een tweezijdig bedrukte pas, die in enkele zinnen aangeeft wat er met de jongere aan de hand is, hoe de taalproblematiek zich uit en die handvatten geeft hoe de ander daarmee om kan gaan. Via de website kan de Com-Pas op maat worden gemaakt en besteld. In de training leren jongeren of de Com-Pas een passend hulpmiddel is voor hen en hoe ze de Com-Pas het beste kunnen inzetten. De app helpt jongeren om lastige communicatieve situaties beter voor te bereiden of achteraf erop te reflecteren. Ook geeft de app tips die direct toegepast kunnen worden in lastige situaties.

Beoogd resultaat

Het evalueren, verbeteren, implementeren en borgen van het hulpmiddel Com-Pas, zodat dit toegankelijk is voor jongeren en volwassenen met TOS, hun ouders en hun (professionele) omgeving.

Impact voor de doelgroep

De Com-Pas, app en de training helpen jongeren met TOS en hun omgeving in lastige communicatieve situaties door het bieden van kennis over TOS en tips hoe hiermee om te gaan.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- Jongeren en jongvolwassenen met TOS, hun ouders en (professionele) omgeving

Projectleider(s)

- Iris Manders

Meer informatie

Diagnostiek TOS 18+

TOS 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

In het project Diagnostiek TOS 18+ onderzoeken we of spraak-taaldiagnostiek nuttig en noodzakelijk is bij volwassenen met een vermoeden van TOS. In een eerste onderzoek (2023-2024) hebben we geïnventariseerd hoe vaak audiologische centra, logopedisten en specialisten te maken krijgen met hulpvragen van volwassenen met TOS en hoe ze daarmee omgaan. We hebben ook de verhalen van volwassenen met vragen op dit gebied bestudeerd en (inter)nationale literatuur over TOS bij volwassenen geraadpleegd. Uit het eerste onderzoek concludeerden we dat het uitvoeren van spraak- taaldiagnostiek bij volwassenen nuttig en noodzakelijk is. In het najaar van 2024 is de 2e fase van het project van start gegaan in samenwerking met de FENAC. In 2025 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor een tweede onderzoek naar spraak- taaldiagnostiek bij volwassenen met een vermoeden van TOS. Daarnaast is contact gelegd met een internationale groep die zich bezighoudt met dit thema in o.a. Engeland en Noorwegen.

Beoogd resultaat

In 2025 willen we meer kennis verzamelen over o.a. de hulpvragen van volwassenen met een vermoeden van TOS. Op basis van dit onderzoek zal het vervolg van het project bepaald worden.

Impact voor de doelgroep

In het project verzamelen we meer kennis over volwassenen met (een vermoeden van) TOS en de mogelijkheden van diagnostiek bij deze groep. Deze kennis is nodig om een keuze te maken voor het realiseren van diagnostiek (en een eventuele ontwikkeling van zorgproducten) voor deze groep.

Betrokken partijen

- Kentalis
- FENAC

Projectleider(s)

- Daan Hermans

[Meer informatie](#)

Levensloop TOS in de keten

TOS 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

Het project richt zich op het vergroten van de bekendheid van TOS buiten de zorgsector en het verbeteren van de kennisoverdracht over TOS binnen netwerkzorg. Dit wordt gerealiseerd door middel van participatief actieonderzoek (PAR), waarbij de betrokkenen uit de doelgroep actief worden geïntegreerd in het onderzoeksproces. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in hoe expertise op het gebied van TOS, en specifiek ZG-expertise, effectief gedeeld kan worden met ketenpartners in het sociale domein. Daarnaast werken we aan het versterken van de samenwerking tussen zorginstellingen, gemeenten en andere relevante stakeholders. In dit project onderzoeken we systematisch of de benodigde kennis al aanwezig is binnen de betrokken netwerken. Ook gaan we na of deze kennis gedeeld kan worden. Als dit niet mogelijk is, bekijken we of er aanvullende kennisproducten of interventies ontwikkeld moeten worden om de kennislacunes op te vullen. Wanneer blijkt dat er hiaten in de kennis zijn, worden er gerichte producten of instrumenten ontwikkeld, zoals trainingsmodules, protocollen of hulpmiddelen, die de samenwerking en kennisdeling binnen de zorgketen faciliteren.

Beoogd resultaat

Vergroten van de bekendheid van TOS en verbeteren van de kennisdeling in netwerkzorg, om passende zorg en ondersteuning voor kinderen, jongeren en volwassenen met TOS te realiseren.

Impact voor de doelgroep

Het project versterkt de ondersteuning voor mensen met TOS, door kennisdeling en samenwerking, wat leidt tot verbeterde zorg, integratie in de samenleving en een grotere levenskwaliteit.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- Gemeenten
- ZG-zorg
- Sociale domeinorganisaties
- Ouders van kinderen met TOS
- Behandelaren en professionals

Projectleider(s)

- Lidy Smit

[Meer informatie](#)

Participatie in het arbeidsproces - TOS

TOS 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

Alle mensen hebben recht op passend werk. Dat staat in de wet. Maar hoe ziet dat er in de praktijk uit? In dit project doen we participatief actieonderzoek (PAR) met en voor volwassenen met TOS. We onderzoeken de kwaliteit van het werkende leven. Binnen het project werken wetenschappelijk onderzoekers en een jobcoach samen met co-onderzoekers, dit zijn 3 volwassenen met TOS en 2 ouders van (jong) volwassenen met TOS.

Specifiek richten we ons op de ervaringen van volwassenen met TOS en van hun communicatiepartners (werkgevers, collega's, jobcoaches etc.) rondom het vinden, behouden en verliezen van werk. Via interviews en focusgroepen willen we meer zicht krijgen op de ervaren belastende en protectieve factoren in het werk en de rol en betekenis van communicatieve participatie hierbinnen. Deze inzichten zetten we in co-creatie om tot kennisproducten, die meteen in de praktijk worden uitgetoetst. Dit gebeurt in een cyclisch proces van plannen, ontwikkelen (actie), observeren en reflecteren.

Beoogd resultaat

Het ontwikkelen en implementeren van kennisproducten over:

- TOS en de impact van TOS op het werk
- Tips voor mensen met TOS en hun communicatiepartners

Impact voor de doelgroep

Door het delen van opgedane inzichten en oplossingen beoogt dit project bij te dragen aan het verbeteren van de werkervaringen en communicatieve participatie van volwassenen met TOS en hun communicatiepartners.

Betrokken partijen

- Mensen met TOS en hun ouders
- Kentalis
- Werkpad
- werkgevers en collega's van mensen met TOS
- jobcoaching
- re-integratie specialisten

Projectleider(s)

- Iris Manders

[Meer informatie](#)

TOSKoploper

TOS 18+

Start: 2020 | Looptijd: 2020-2027

Samenvatting project

Als mensen al weten wat een taalontwikkelingsstoornis (TOS) is, dan weten ze vaak niet dat ook volwassenen TOS kunnen hebben. Zelfs bij onderzoekers staan volwassenen met TOS pas kort op de agenda. We weten nog maar weinig over volwassenen met TOS. Wat betekent dit voor hun zorg en ondersteuning?

In TOSKoploper doen we participatief actieonderzoek (PAR) met en voor volwassenen met TOS met als thema hun weg naar zelfstandigheid. Co-onderzoekers met TOS en wetenschappelijk onderzoekers interviewen volwassenen met TOS, analyseren deze interviews en duiden de inzichten door groepsgewijze memberchecks. Deze inzichten zetten we in co-creatie om tot kennisproducten over TOS. Die gaan over de problemen waar volwassenen met TOS tegenaan lopen en er staan tips in hoe hiermee om te gaan. Volgens de PAR cyclus van plannen, ontwikkelen, observeren en reflecteren, zoeken we vervolgens naar manieren om deze kennis zo effectief mogelijk te delen met zowel de doelgroep als hun (professionele) omgeving.

Beoogd resultaat

Het in co-creatie ontwikkelen van kennisproducten over TOS in de volwassenheid. Volwassenen met TOS, professionals uit de zorg en het sociaal domein verkennen samen passende manieren van kennisdeling.

Impact voor de doelgroep

Dit project beoogt kennis te verzamelen en te delen over volwassenen met TOS voor meer bekendheid van TOS in de samenleving en het verbeteren van hun zorg en ondersteuning.

Betrokken partijen

- Mensen met TOS
- Kentalis
- Auris
- gemeentes
- organisaties in het sociale domein

Projectleider(s)

- Iris Manders

Meer informatie

Driven ('ZG in Beeld')

DSH

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

In dit project onderzoeken wij, samen met de het Amsterdam Center for Learning Analytics (ACLA) aan de Vrije Universiteit Amsterdam, de arbeidsparticipatie en de mentale gezondheid van dove en slechthorende volwassenen in Nederland.

De onderzoekers (o.a. twee promovendi) maken hierbij gebruik van automatisch gegenereerde en administratieve databestanden (Big Data) binnen het CBS, evenals Nivel-data over eerstelijnszorg.

De onderzoeksvragen zijn mede gebaseerd op ons onderzoek naar kennishiaten.

Beoogd resultaat

Het project moet leiden tot beter inzicht in arbeidsparticipatie en in mentale gezondheid van dove en slechthorende volwassenen in Nederland. De uitkomsten kunnen worden gebruikt om de zorg en beleid voor deze groep te verbeteren.

Impact voor de doelgroep

Met een beter inzicht in (determinanten van) mentale gezondheid en arbeidsparticipatie kunnen we de juiste zorg op de juiste plek beschikbaar maken en belemmeringen voor arbeidsparticipatie aanpakken.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Kennis over Zien
- Klankbordgroep met stakeholders

Projectleider(s)

- Eline Heppe

[Meer informatie](#)

(vanaf medio 2025)

Inventarisatie aanbod gebarenscholing

DSH

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2025

Samenvatting project

De expertiseorganisaties binnen Deelkracht hebben samen een divers aanbod in gebarenscholing. Wat ontbreekt is een overzicht van welke cursussen beschikbaar zijn bij welke organisatie en voor welke doelgroepen (kinderen, ouders en professionals). Hierdoor weten we ook niet goed welk aanbod nog ontbreekt en dus nog ontwikkeld moet worden om compleet te zijn. In dit project maken we deze inventarisatie voor de expertiseorganisaties binnen Deelkracht.

Dit project is onderdeel van Stap in, Gebaar mee! Daarin werken we aan een compleet scholingsaanbod voor Nederlandse gebarentaal (NGT) voor verschillende doelgroepen (kinderen, ouders, professionals).

Beoogd resultaat

Het project levert een overzicht van het beschikbare aanbod aan gebarenscholing. Vanuit dat overzicht weten we ook wat ontbreekt in dit aanbod en dus nog ontwikkeld moet worden. Die ontwikkeling kunnen we daarna in gang zetten.

Impact voor de doelgroep

DSH kinderen, hun ouders, hun horende klasgenoten in het regulier onderwijs en de professionals die betrokken zijn bij onderwijs en zorg aan DSH kinderen, kunnen op hun eigen niveau scholing in NGT volgen om hun gebaarvaardigheid te vergroten.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis
- NSDSK
- Onderzoekers en professionals

Projectleider(s)

- Walter ten Eikelder
- Monique van der Heijde

Opstap

DSH 0-5

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

Het huidige aanbod van NGT cursussen voor ouders van DSH kinderen is vooral gericht op ouders van jonge kinderen (0-6) en op een beginnersniveau (< ERK-A2). Om goed te kunnen blijven communiceren met hun opgroeiende kind moeten ouders blijven groeien in hun eigen gebaarvaardigheid. NGT-cursussen voor ouders op een meer gevorderd niveau (> ERK-niveau A2) zijn echter niet beschikbaar.

In Opstap ontwikkelen we 9 NGT-modules waarin ouders aanbod krijgen op ERK-niveau van A2 naar B1. De modules bestaan uit live bijeenkomsten en een online leerportaal waarin ouders zelfstandig en herhaald kunnen oefenen. De thema's die behandeld worden passen bij de opvoeding van (DSH) kinderen tussen 8 en 12 jaar.

Per module zijn er 5 live bijeenkomsten waarin ouders onder begeleiding van een NGT-docent extra kunnen oefenen en met elkaar converseren in NGT. Er is ook ruimte voor uitwisseling van ervaringen. Hiermee bieden de modules ook een mogelijkheid tot bondgenotencontact.

De eerste module van de reeks is klaar en is getest in een pilot met 2 groepen ouders. Feedback nemen we mee in de ontwikkeling van volgende modules.

Dit project is onderdeel van Stap in, Gebaar mee! Daarin werken we aan een compleet scholingsaanbod voor Nederlandse gebarentaal (NGT) voor verschillende doelgroepen (kinderen, ouders, professionals).

Beoogd resultaat

Het beoogd eindresultaat van het project is negen NGT-modules, voor ouders van oudere DSH kinderen (> 8 jaar) en op gevorderd niveau (> ERK-A2).

Impact voor de doelgroep

Ouders van oudere DSH kinderen krijgen door de Opstap-modules de mogelijkheid om hun eigen gebaarvaardigheid te verhogen naar een gevorderd niveau. Hiermee kunnen ze ook in de communicatie met hun oudere DSH kind NGT blijven gebruiken.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis

Projectleider(s)

- Arie Terpstra
- Belinda van der Aa

S I G N – Samen Inclusief - Gebaren & Netwerken

DSH

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

Het totale pakket van SIGN bestaat uit 3 onderdelen:

- een gebarencursus voor DSH-kinderen in groep 5/6 van het regulier onderwijs. Deze cursus bestaat uit een online leerportaal en 3x3 online groepslessen + 2x een individueel contactmoment met de NGT-docent. In deze cursus wordt er met de kinderen gewerkt aan NGT-vaardigheid, bewustwording en identiteitsontwikkeling.
- een e-learning en webinar voor ouders/verzorgers en beroepskrachten. Hierin krijgen de deelnemers informatie over allerlei aspecten die gerelateerd zijn aan het deelnemen aan de maatschappij als DSH kind. De deelnemers vergroten daarmee hun kennis en krijgen inzicht in wat er nodig is om DSH kinderen inclusief te laten deelnemen aan de maatschappij. Ze krijgen ook praktische tips die ze zelf kunnen inzetten om inclusiviteit voor de DSH kinderen te bevorderen.
- Twee netwerkdagen voor de DSH kinderen die deelnemen aan de cursus en hun ouders, een voor en een na de cursus.

SIGN voor groep 5/6 is afgerond en zit nu in de implementatiefase.

Dit project is onderdeel van Stap in, Gebaar mee! Daarin werken we aan een compleet scholingsaanbod voor Nederlandse gebarentaal (NGT) voor verschillende doelgroepen (kinderen, ouders, professionals).

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is het duurzaam inzetten en aanbieden van de module SIGN binnen de begeleiding van DSH kinderen in (groep 5/6) van het regulier onderwijs. DSH kinderen kunnen, onafhankelijk van de organisatie van wie ze begeleiding krijgen, deelnemen.

Impact voor de doelgroep

Door S I G N kunnen DSH leerlingen in het regulier onderwijs kennismaken met NGT en contacten opbouwen met andere DSH kinderen. Hun ouders bouwen een netwerk op met andere ouders van DSH kinderen. Beroepskrachten vergroten hun kennis over hoe DSH kinderen volwaardig kunnen meedoen. Overkoepelend is de impact van SIGN gericht op inclusiviteit van DSH kinderen in de samenleving.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis

Projectleider(s)

- Arie Terpstra
- Belinda van der Aa

Beeldbank

DSH 0-5

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

De groep ouders van jonge DSH kinderen is zeer divers wat betreft opleidingsniveau, geletterdheid en culturele achtergrond. Zorgprofessionals hebben behoefte aan visueel materiaal om de communicatie met ouders over de zorg waar nodig te kunnen ondersteunen. Het project richt zich op het ontwikkelen van visuele materialen voor de gehele groep ouders van DSH kinderen in de vroegbehandeling. Er worden visuele materialen ontwikkeld om het zorgtraject en de disciplines die daarin aan bod komen inzichtelijker te maken. Daarnaast worden er visuele materialen ontwikkeld om begrippen rondom thema's zoals taal en gehoor beter aan ouders uit te kunnen leggen. Door gebruik van deze materialen kunnen professionals de communicatie met ouders verbeteren en hen beter informeren over het zorgtraject en de ontwikkeling van hun kinderen.

Beoogd resultaat

Een set van visuele hulpmiddelen voor zorgprofessionals, ter ondersteuning van hun communicatie met ouders van DSH kinderen.

Impact voor de doelgroep

Betere communicatie en begrip van het zorgtraject en belangrijke thema's binnen de behandeling voor ouders van DSH kinderen.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis
- NSDSK
- Onderzoekers en professionals

Projectleider(s)

- Lizet Ketelaar
- Merel Maslowski

Meer informatie

Hello20

DSH 0-5

Start: 2020 | Looptijd: 2020 - 2027

Samenvatting project

Hello20 is een onderzoeksproject waarin DSH kinderen longitudinaal in hun ontwikkeling worden gevolgd, om zo zicht te krijgen op de voorspellers van ontwikkeling. Inzicht in deze voorspellers draagt bij aan het optimaliseren van het zorgaanbod en geeft zicht op de effectiviteit van het zorgaanbod. Samen met onderzoekers, professionals en ervaringsdeskundige ouders en jongeren is vastgesteld welke aspecten van de ontwikkeling gevolgd dienen te worden. Samen met professionals is verkend welke instrumenten benut kunnen worden voor het volgen van de ontwikkeling en welke mogelijk ook relevant zijn voor de vroegbehandeling. De werving van deelnemers vindt plaats door ambassadeurs (professionals) die in elke organisatie vertegenwoordigd zijn. Op de website hello20.nl kunnen ouders, professionals en onderzoekers informatie vinden over het onderzoek en literatuur samenvattingen die de onderzoekers gemaakt hebben. Onderzoekers van het projectteam gaan bij de deelnemende gezinnen op huisbezoek voor het eerste meetmoment.

Beoogd resultaat

Zicht op de voorspellers van ontwikkeling van een diverse groep dove en slechthorende kinderen.

Impact voor de doelgroep

Een geoptimaliseerd zorgaanbod en daarmee betere ontwikkelingsperspectieven

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis
- NSDSK
- Onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundige ouders

Projectleider(s)

- Loes Wauters
- Rosanne van der Zee

[Meer informatie](#)

Informatiepakket taalaanbod

DSH 0-5

Start: 2025 | Looptijd: 2025 - 2027

Samenvatting project

Het project voorziet in een informatiepakket over het taalaanbod van ouders van jonge DSH kinderen en beschrijft in welke fase van het zorgproces het voor hen relevant is om deze informatie te ontvangen. Het informatiepakket helpt ouders om de verschillende mogelijkheden rondom taalaanbod te verkennen, inclusief de bijbehorende kansen en belemmeringen. Met deze informatie kunnen ouders een weloverwogen beslissing nemen die op dat moment passend voor hen is. De wijze waarop het informatiepakket wordt gehanteerd binnen de verschillende zorginstellingen, wordt niet uniform bepaald in het project. Het streven is dat elke ouder vanuit de instelling waar hun kind zorg ontvangt, toegang krijgt tot het informatiepakket. Het pakket zal beschikbaar komen in verschillende talen en toegankelijk zijn voor laaggeletterden. Het informatiepakket wordt zowel in een papieren, als digitale versie opgeleverd.

Beoogd resultaat

Een informatiepakket voor ouders van DSH kinderen om hen te informeren over de verschillende mogelijkheden qua taalaanbod.

Impact voor de doelgroep

Ouders hebben de mogelijkheid om een goed geïnformeerde beslissing te maken wat betreft het taalaanbod voor hun DSH kind.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis
- NSDSK
- Onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundige ouders

Projectleider(s)

- Minou Kneplé

Meertalige diagnostiek

DSH 0-5

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

Het project richt zich op meertalige DSH kinderen binnen de vroegbehandeling en hun ouders. Onderzoek toont aan dat een groot deel van de jonge DSH kinderen in anderstalige of meertalige gezinnen opgroeit. Zorgprofessionals hebben behoefte aan meer kennis over de gehele talige ontwikkeling van deze kinderen om hen optimaal zorg te kunnen bieden. Er wordt een handreiking voor meertalige diagnostiek DSH ontwikkeld, om de taalontwikkeling van deze groep kinderen in kaart te kunnen brengen en te kunnen volgen. De handreiking omvat een meertaligheidsanamnese DSH, een overzicht van diagnostische instrumenten in verschillende talen, en handvatten voor het terugkoppelen van testresultaten aan ouders.

Beoogd resultaat

Ontwikkeling en implementatie van een handreiking voor meertalige diagnostiek bij DSH kinderen.

Impact voor de doelgroep

Verbeterde diagnostiek en zorg voor meertalige DSH kinderen.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis
- NSDSK
- Onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundige ouders

Projectleider(s)

- Merel Maslowski

Wat Werkt voor Wie: Effectiviteit Behandelgroepen

DSH 0-5

Start: 2020 | Looptijd: 2020 - 2026

Samenvatting project

In het project Effectiviteit Behandelgroepen werken we aan het bereiken van landelijke consensus over de werkwijze op de behandelgroepen voor jonge DSH kinderen. Samen met onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundige, ouders, beleidsmedewerkers en managers worden 13 principes geformuleerd en onderbouwd die betrekking hebben op de werkwijze op de behandelgroepen. Hieronder vallen principes zoals "het pedagogische klimaat", "volgen en stimuleren van de ontwikkeling", "samenwerken met ouders", "identiteitsontwikkeling" en "rijk taalaanbod".

De uitgewerkte en onderbouwde principes worden voorgelegd aan een diverse groep betrokkenen (ouders, professionals, beleidsmedewerkers, managers etc.). Na het bereiken van consensus zal er een handreiking 'werkwijze behandelgroepen DSH' opgeleverd en geïmplementeerd worden binnen het werkveld.

Beoogd resultaat

Landelijke consensus over de werkwijze op behandelgroepen voor jonge DSH kinderen weergegeven in een handreiking. Deze handreiking moet uiteindelijk leiden tot een meer landelijk uniforme groepsbehandeling gebaseerd op de principes van het evidence-informed werken.

Impact voor de doelgroep

Toegang tot een evidence-informed zorgaanbod op de behandelgroepen. Dit aanbod draagt bij aan de ontwikkeling van dove en slechthorende kinderen.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis
- NSDSK
- Onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundige ouders, beleidsmedewerkers en managers

Projectleider(s)

- Nadine de Rue

Meer informatie

Wat Werkt voor Wie: Taal voor Tom

DSH 0-5

Start: 2020 | Looptijd: 2020 - 2026

Samenvatting project

Dove en slechthorende kinderen lopen meer risico op uitdagingen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling dan hun horende leeftijdsgenootjes. Ouders kunnen deze ontwikkeling stimuleren, maar hebben daar handvatten voor nodig. In de cursus Taal voor ToM krijgen ouders deze handvatten aangereikt. In train-de-trainer bijeenkomsten zijn professionals vanuit alle ZG-organisaties getraind in het geven van deze cursus. Inmiddels hebben 50 gezinnen deelgenomen aan de cursus en aan het bijbehorende onderzoek. In het onderzoek gaan we na of ouders na het volgen van de cursus meer ToM-taal gaan gebruiken. ToM-taal is taal die betrekking heeft op gedachten, gevoelens, intenties en emoties. Daarnaast kijken we of de cursus ook effect heeft op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen door ze te vergelijken met een groep DSH kinderen van wie de ouders geen cursus hebben gevolgd.

Beoogd resultaat

Een effectieve cursus voor ouders van dove en slechthorende peuters om de sociaal-emotionele ontwikkeling te stimuleren. Een cursus die landelijk geïmplementeerd is en waarover gepubliceerd is.

Impact voor de doelgroep

Ouders hebben meer handvatten om de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind te stimuleren en uit eindelijk maken de kinderen een groei in hun ontwikkeling.

Betrokken partijen

- Auris
- Kentalis
- NSDSK
- Onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundige ouders

Projectleider(s)

- Lizet Ketelaar
- Nadine de Rue

[Meer informatie](#)

DSH Beleving: Fase 2

DSH 5-18

Start: 2024 | Looptijd: 2024 - 2026

Samenvatting project

In het project DSH Beleving: Fase 2 worden drie bestaande workshops doorontwikkeld. In deze workshops kunnen professionals, ouders en kinderen door oefeningen ervaren hoe het is om minder of anders te horen als je doof of slechthorend bent. Tijdens de workshops gaat het niet alleen om het ervaren van doofheid of slechthorendheid, maar deelnemers bedenken ook tips voor hoe communicatie in de situaties waar ze aan worden blootgesteld verbeterd kan worden. In de doorontwikkeling werken we onder andere aan meer aandacht voor visuele communicatie en meer aandacht voor het toepassen van tips. Het doel is om de diversiteit van gehoorstatus en communicatievoorkeuren in de workshops te vergroten en om deelnemers te laten ervaren dat aanpassingen die je kunt doen om de communicatie te verbeteren daadwerkelijk helpen.

Beoogd resultaat

Een verbeterde versie van de belevingsworkshops met meer oog voor diversiteit en meer aandacht voor het oefenen van manieren om de communicatie te verbeteren.

Impact voor de doelgroep

Meer begrip voor de doelgroep en tools om de communicatie tussen horende mensen en dove en slechthorende mensen te verbeteren.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- SH-Jong
- FODOK
- FOSS

Projectleider(s)

- Vera Hukker

Meer informatie

Cognitie en Gedrag

DSH 5-18

Start: 2023 | Looptijd: 2024 - 2027

Samenvatting project

Sommige dove en slechthorende kinderen hebben extra hulp nodig. Bijvoorbeeld kinderen die moeite hebben met sociale situaties. Of kinderen die weinig zelfvertrouwen hebben. Die hulp wordt geboden in verschillende behandelprogramma's van Kentalis.

In dit project richten we ons op de behandelprogramma's waarin gewerkt wordt aan de sociaal communicatieve redzaamheid van kinderen. Dat doen we in drie deelstudies. In de eerste deelstudie is een leerinterventie ontwikkeld voor professionals over sociaal communicatieve redzaamheid. De leerinterventie bestaat uit een e-learning, een handreiking en praktijkopdrachten. De ontwikkeling van deze leerinterventie is afgerond en de interventie zal in 2025 geëvalueerd worden. In de tweede deelstudie (2023 t/m 2026) werken we aan een nieuw programma voor de naschoolse groepsbehandeling. In de derde deelstudie richten we ons op de diagnostiek in de zorg.

Beoogd resultaat

Twee zorgproducten die direct in de zorg ingepast kunnen worden. De deelstudie diagnostiek leidt tot onderzoeksresultaten uit enquête, literatuuronderzoek en gebruikersstudie.

Impact voor de doelgroep

Het project moet leiden tot een betere diagnostiek en betere behandelingen voor DSH kinderen binnen Kentalis.

Betrokken partijen

- Kentalis

Projectleider(s)

- Daan Hermans

[Meer informatie](#)

Implementatie

DSH 5-18

Start: 2024 | Looptijd: 2024 - 2026

Samenvatting project

In het deelprogramma DSH 5-18 worden in verschillende projecten producten ontwikkeld voor dove en slechthorende kinderen van 5-18 jaar en hun omgeving. Sommige van deze producten zijn nog in ontwikkeling in lopende projecten. Andere producten zijn al klaar en het bijbehorende project is al afgerond. Nu zijn nog niet alle producten die al klaar zijn ook volledig geïmplementeerd. Dat wil zeggen dat ze nog niet door iedereen gebruikt worden, of dat er nog meer afspraken gemaakt moeten worden over deze producten. In het project Implementatie worden daarom voor de verschillende producten uit het deelprogramma DSH 5-18 implementatieplannen gemaakt, waarin afspraken rondom implementatie en borging worden vastgelegd. Dit gebeurt samen met projectleiders van de projecten waarin de producten gemaakt zijn en met partijen die de producten gaan gebruiken.

Beoogd resultaat

Implementatieplannen voor de producten uit het deelprogramma DSH 5-18, die ten goede komen aan de implementatie en borging van de producten.

Impact voor de doelgroep

De producten die gemaakt zijn zullen vaker en/of breder ingezet worden, beter te vinden zijn en beter geborgd worden.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris

Projectleider(s)

Dit project is in een afrondende fase, er is daarom geen projectleider meer.

[Meer informatie](#)

Informatiepunt DSH

DSH 0-5, DSH 5-18, DSH 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

In het project Informatiepunt DSH maken we een website waarop betrouwbare en toegankelijke informatie over doofheid en slechthorendheid (DSH) te vinden is. Deze wens voor één plek waar deze informatie te vinden is, is vanuit verschillende hoeken naar voren gekomen. In een behoeftepeiling onder ervaringsdeskundigen, ouders van DSH kinderen, professionals in de ZG-zorg en professionals in het sociale domein inventariseren we de informatiebehoefte. Met de uitkomst van deze behoeftepeiling en op basis van kennis uit wetenschap en praktijk gaan we met zowel bestaande bronnen de website vullen. Waar nodig, ontwikkelen we nieuw materiaal. Hierbij maken we ook gebruik van informatie en producten die binnen Deelkracht ontwikkeld zijn. De focus bij het vullen van de website zal eerst liggen op de doelgroepen DSH 0-5 en DSH 5-18, waarna de doelgroep DSH 18+ zal volgen.

Beoogd resultaat

Een betrouwbare en toegankelijke website over DSH voor verschillende doelgroepen (onder andere ervaringsdeskundigen, ouders, ZG-professionals en professionals in het sociale domein).

Impact voor de doelgroep

Meer bekendheid en informatie over DSH. Dit kan naast kennisvergroting gevolgen hebben voor bijvoorbeeld inclusiviteit van de doelgroep.

Betrokken partijen

- NSDSK
- Kentalis
- Auris
- GGMD
- FODOK
- SH-Jong
- FOSS
- Adelante
- Libra
- Pento
- FENAC

Projectleider(s)

- Vera Hukker
- Marita Everhardt

[Meer informatie](#)

Inzicht in psychische problemen

DSH 5-18

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

Soms zijn kinderen uit balans. Ze worstelen met psychische problemen. Dat kan om allerlei verschillende soorten problemen gaan. Somberheid, angst of boosheid. Het is belangrijk om goed inzicht te hebben in deze psychische problemen.

In het project *Inzicht in psychische problemen* willen we meer kennis verzamelen over de psychische problemen van dove en slechthorende (DSH) kinderen en adolescenten. In Deelkracht 2020-2022 is binnen Kentalis een onderzoek gestart naar de psychische problemen van DSH kinderen en adolescenten in het speciaal onderwijs. In het huidige project is deze studie afgerond en beschreven in een wetenschappelijke publicatie. Uit deze inventarisatie kwam o.a. naar voren dat een relatief grote groep DSH kinderen en adolescenten (bijna 40%) in het speciaal onderwijs kampt met milde of ernstige psychische problemen. De tweede studie (2024-2026) is op dit moment in voorbereiding. Deze studie zal zich richten op de sociale angsten van DSH kinderen en adolescenten.

Beoogd resultaat

Kennis over de psychische problemen van dove en slechthorende adolescenten. Een eerste inventariserend onderzoek in het speciaal onderwijs zal gevolgd worden door een dieptestudie in het speciaal- en regulier onderwijs.

Impact voor de doelgroep

Meer kennis over psychische problemen van DSH kinderen kan de onderbouwing vormen voor het screenen van psychische problemen en het kan de basis vormen voor de ontwikkeling van nieuwe behandelingen.

Betrokken partijen

- Kentalis

Projectleider(s)

- Daan Hermans

Meer informatie

Oorzaken van gehoorverlies

DSH 0-5 en DSH 5-18

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

Wat zijn mogelijke oorzaken van gehoorverlies en hoe beïnvloeden ze de ontwikkeling van kinderen? Gehoorverlies kan verschillende oorzaken hebben, zoals genetische syndromen en infecties. Sommige oorzaken hebben een grotere impact op de ontwikkeling van een kind dan andere. Hoe kunnen zorgprofessionals het beste inspelen op de specifieke behoeften van een cliënt, afhankelijk van de oorzaak van het gehoorverlies? Hoe kunnen zij passend communiceren met ouders over deze oorzaken en de bijkomende problematiek? Dit project richt zich op het ontwikkelen van een e-learning om de kennis van professionals rondom de oorzaken van gehoorverlies en de gevolgen voor de ontwikkeling van een kind te vergroten.

Beoogd resultaat

Een e-learning die zorgprofessionals informeert over mogelijke oorzaken van gehoorverlies en over hoe zij deze kennis kunnen benutten in het contact met cliënten en hun ouders.

Impact voor de doelgroep

Doordat zorgprofessionals meer kennis hebben over de impact die een bepaalde oorzaak van gehoorverlies kan hebben op de ontwikkeling van een kind, kunnen zij hun zorg nog beter aanpassen aan de specifieke behoeften van elk kind en gezin.

Betrokken partijen

- NSDSK
- Kentalis
- Auris
- FODOK
- SH-Jong
- FOSS
- Adelante
- Libra
- Pento

Projectleider(s)

- Merel Maslowski
- Lizet Ketelaar

Meer informatie

Tolkinzet op school

DSH 5-18

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

In het project Tolkinzet op school worden informatieproducten gemaakt over het inzetten van een tolk in het regulier onderwijs. Een tolk kan een belangrijke rol spelen in de communicatie, bijvoorbeeld in het toegankelijk maken van lesinstructies. Het is daarom voor ouders en professionals om het kind heen belangrijk om te weten welke tolken er zijn, wat een tolk doet en welke regels er zijn omtrent tolkinzet. In het project wordt onder andere deze informatie in kaart gebracht. In gesprekken met ouders, ambulante begeleiders, leerlingen, leerkrachten en tolken wordt onderzocht welke positieve ervaringen zij hebben met het inzetten van een tolk, maar ook welke hindernissen ze hierbij tegenkomen. Deze informatie, samen met informatie uit beschikbare bronnen en mogelijk verdiepend onderzoek, worden gebruikt om informatieproducten te maken. De producten moeten ten goede komen aan het inzetten van een tolk in de klas.

Beoogd resultaat

Informatieproducten over het inzetten van tolken in de klas.

Impact voor de doelgroep

Het project zorgt voor informatie voor ouders van DSH kinderen (en voor betrokken professionals en leerlingen zelf) over de inzet van tolken in het regulier onderwijs.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- FODOK
- SH-Jong
- VierTaal
- Vitus Zuid

Projectleider(s)

- Nadine de Rue
- Belinda van der Aa

Meer informatie

Vriendschappen van dove en slechthorende leerlingen in het regulier onderwijs

DSH 5-18

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

In dit promotieonderzoek willen we meer kennis vergaren over de vriendschapsrelaties van dove en slechthorende (DSH) adolescenten in het regulier onderwijs. In de eerste studie (2023-2025) staat de kwantiteit van (wederzijds ervaren en eenzijdig ervaren) vriendschappen in de klas centraal. We vergelijken de kwantiteit van vriendschappen van DSH adolescenten met de kwantiteit van vriendschappen van horende leeftijdsgenoten. We bestuderen daarbij ook de relatie met het gedrag van leerlingen (prosociaal, antisociaal en sociaal teruggetrokken gedrag). In de tweede studie (2025-2027) staat de kwantiteit en kwaliteit van (wederzijds ervaren en eenzijdig ervaren) vriendschappen op school en buiten school centraal. We vergelijken hierbij ook weer de vriendschapsrelaties van DSH adolescenten met de vriendschapsrelaties van horende leeftijdsgenoten. We bestuderen in sommige situaties ook de relatie met het gedrag van leerlingen. In de derde studie (2026-2027) zoomen we in een kwalitatieve studie in op de impact van vriendschapsrelaties op het welbevinden van DSH adolescenten.

Beoogd resultaat

Kennis over vriendschapsrelaties van DSH adolescenten in het regulier onderwijs, waarbij de focus ligt op de wederzijds ervaren kwaliteit en kwantiteit van vriendschappen en de impact hiervan op het welbevinden.

Impact voor de doelgroep

Vriendschapsrelaties zijn belangrijk in het leven van mensen. Kennis over vriendschapsrelaties kan belangrijk zijn voor het begeleiden van DSH adolescenten in het onderwijs en het aanbieden van passende behandelingen in zorg.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Radboud Universiteit

Projectleider(s)

- Daan Hermans

Zorg in Zicht

DSH 5-18 en DSH 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

In het project Zorg in Zicht wordt een screeningsinstrument ontwikkeld waarmee audiologische centra vroegtijdig psychosociale problemen bij kinderen en volwassenen met gehoorverlies kunnen opsporen. Hiermee kunnen problemen worden gesignaleerd en kunnen kinderen en volwassenen tijdig worden doorverwezen voor verdere diagnostiek en behandeling. Het screeningsinstrument zal worden geëvalueerd tijdens een pilot. Een zorgkaart die ook in het project ontwikkeld wordt, moet helpen om aan de hand van de uitslag van de screening adequaat door te verwijzen. Door een screeningsinstrument te ontwikkelen voor audiologische centra kunnen ook bij kinderen en volwassenen die niet in ZG-zorg (of cluster 2 onderwijs) zitten, problemen tijdig worden opgespoord, waardoor ook zij de nodige hulp kunnen krijgen.

Beoogd resultaat

Een screeningsinstrument waarmee psychosociale problemen bij DSH kinderen en volwassenen die op audiologische centra komen vroegtijdig kunnen worden gesignaleerd en een zorgkaart waarmee vervolgens kan worden doorverwezen.

Impact voor de doelgroep

Vroegtijdige signalering van psychische problemen en een doorverwijzing naar verdere diagnostiek en behandeling indien nodig. Hiermee kunnen problemen vroegtijdig worden aangepakt.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Auris
- GGMD
- FODOK
- SH-Jong
- Dovenschap
- FENAC
- Erasmus MC

Projectleider(s)

- Erwin Baas

Identiteit Diversiteit & Inclusie

DSH 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

Dit project onderzoekt hoe de identiteit van dove en slechthorende (DSH) volwassenen met aanvullende minderheidsstatussen, zoals etniciteit en/of lhbtq+-status, wordt gevormd. Het richt zich op de invloed van ervaringen op hun identiteitsontwikkeling, zelfbeeld en zelfwaardering. Belangrijke vragen zijn hoe identiteitsaspecten zoals hoorstatus, etniciteit en lhbtq+-status op elkaar inwerken en hoe deze aspecten gewaardeerd worden in de samenleving en binnen de gemeenschap van doven en slechthorenden. Het project onderzoekt de maatschappelijke positie van deze groep vanuit het oogpunt van intersectionaliteit. De resultaten dragen bij aan de theorie over identiteitsontwikkeling van dove en slechthorende personen en hun diversiteit en inclusie.

Beoogd resultaat

Het project beoogt inzicht te geven in de identiteitsontwikkeling van dove en slechthorende volwassenen met minderheidsstatussen en bij te dragen aan en bewustwording in de samenleving met betrekking tot de diversiteit en inclusie van deze groep.

Impact voor de doelgroep

Het project biedt dove en slechthorende volwassenen met minderheidsstatussen inzicht in hun identiteitsontwikkeling, versterkt hun zelfbeeld en zelfwaardering, en bevordert hun maatschappelijke positie en inclusie.

Betrokken partijen

- Kentalis
- GGMD
- SH-Jong
- Dovenschap
- De Gelderhorst
- Pento

Projectleider(s)

- Corrie Tijsseling

Meer informatie

Communicatiediagnostiek

DSH 18+

Start: 2020 | Looptijd: 2020 - 2027

Samenvatting project

Hoewel er in de zorg en wetenschap verschillende screenings bestaan op het gebied van communicatiediagnostiek, zijn vele van deze screenings niet toepasbaar bij volwassenen met een auditieve beperking. Als het gevolg van het gebrek aan specifiek ontwikkelde screeningsinstrumenten voor DSH volwassenen maken de verschillende instellingen in de ZG-zorg (Kentalis, GGMD, de Gelderhorst en Pro Persona) nu gebruik van (delen van) verschillende meetinstrumenten. In het project communicatiediagnostiek worden screeningsdocumenten ontwikkeld om de communicatiemogelijkheden van DSH cliënten in de ZG-zorg goed in kaart te kunnen brengen. Aan de hand van die screeningsdocumenten kunnen er onderbouwde keuzes gemaakt worden in de communicatie met de cliënt tijdens de ZG-zorg. Het doel van dit project is om tot een gedegen, uniforme, en tijdsbewuste manier van communicatiescreening te komen binnen en tussen de verschillende ZG-instellingen die zorg verlenen aan DSH volwassenen.

Beoogd resultaat

In dit project wordt een aantal screeningsinstrumenten ontwikkeld die leiden tot een verbeterde communicatiediagnostiek bij volwassen DSH cliënten in de ZG zorg.

Impact voor de doelgroep

Vanuit de verbeterde diagnostiek kan er in de behandeling beter worden aangesloten bij de communicatievaardigheden en -voorkeuren van de cliënt.

Betrokken partijen

- Kentalis
- GGMD
- ProPersona – De Riethorst

Projectleider(s)

wordt geworven

Meer informatie

Participatie in het arbeidsproces DSH

DSH 18+ (in samenwerking met DB, CMB en TOS18+)

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

Hoewel doven en slechthorenden (DSH) niet extreem verschillen van de rest van de bevolking in het hebben van betaald werk, hebben doven en slechthorenden vaak een lager uurloon en werken ze minder uren dan de rest van de bevolking. Er is echter weinig bekend over de kansen en knelpunten die DSH volwassenen ervaren in het werkproces en de ondersteuning die hierbij zou kunnen helpen. Dit project richt zich op de werkervaringen van DSH volwassenen en hun leidinggevend en collega's, met speciale aandacht voor communicatieve participatie. Dit doen we op basis van een literatuurreview, brainstormsessies en enquêtes met ervaringsdeskundigen en interviews met werkgevers en professionals. Zo brengen we in kaart welke factoren een rol spelen bij het zoeken, vinden, behouden en verlies van werk bij DSH volwassenen. Het doel is inzicht te krijgen in het de kwaliteit van het werklevens van DSH volwassenen en de rol van communicatie in het arbeidsproces.

Beoogd resultaat

Het project beoogt inzicht te krijgen in de werkervaringen van doven en slechthorenden om hun arbeidsparticipatie en kwaliteit van werklevens te verbeteren. Deze inzichten worden toegankelijk gedeeld met de doelgroep.

Impact voor de doelgroep

De inzichten uit dit onderzoek kunnen er voor zorgen dat de arbeidsparticipatie en kwaliteit van het werklevens van doven en slechthorenden verbetert.

Betrokken partijen

- Kentalis
- GGMD
- Werkpad

Projectleider(s)

- Corrie Tijsseling

Psychosociaal welbevinden

DSH 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

Zintuiglijke beperkingen hebben niet alleen gevolgen voor de activiteiten die iemand kan ondernemen, maar kunnen ook impact hebben op psychisch, sociaal en maatschappelijk vlak. Dit geldt ook bij doof- en slechthorendheid. GGMD en Kentalis bieden zorg bij problemen van psychische of sociale aard die relateren aan een auditieve beperking. Zowel binnen als tussen deze zorgorganisaties is er echter sprake van praktijkvariatie in het zorgaanbod voor DSH-volwassenen voor het leren omgaan met de gevolgen van een auditieve beperking. Deze praktijkvariatie is deels te verklaren vanuit de diversiteit van de doelgroep en de zorgvragen, maar ook vanuit verschillen in expertise en ervaring tussen professionals. In dit laatste geval is er sprake van ongewenste praktijkvariatie. Om deze praktijkvariatie het hoofd te bieden, brengt dit project het aanbod voor de behandeling bij psychosociale hulpvragen in kaart en gaat het na hoe de zorg verbeterd kan worden. Hiertoe worden ervaringsdeskundigen geraadpleegd en wordt gezocht naar consensus tussen behandelaars.

Beoogd resultaat

Afname van praktijkvariatie door grotere eenduidigheid in de toeleiding naar zorg, diagnostiek en behandeling voor het leren omgaan met een auditieve beperking.

Impact voor de doelgroep

Grotere eenduidigheid in de toeleiding naar zorg, diagnostiek en behandeling voor het leren omgaan met een auditieve beperking draagt bij aan de kwaliteit van zorg voor DSH-volwassenen.

Betrokken partijen

- Kentalis
- GGMD

Projectleider(s)

- Peia Prawiro-Atmodjo – Puts

Meer informatie

Sociale participatie

DSH 18+

Start: 2023 | Looptijd: 2023 - 2027

Samenvatting project

Dit project richt zich op de sociale participatie van dove en slechthorende volwassenen. Het doel is om te onderzoeken hoe hun sociale participatie zich verhoudt tot die van de gemiddelde Nederlandse bevolking en welke factoren dit beïnvloeden. ZG-instellingen bieden diagnostiek, behandelingen en trainingen om de zelfredzaamheid van deze groep te vergroten. Er is echter geen eenduidige definitie van sociale participatie voor dove en slechthorende volwassenen. Aan de hand van een vragenlijst voor DSH volwassenen worden criteria vastgesteld voor geslaagde of problematische sociale participatie en factoren in kaart gebracht die het succes hiervan beïnvloeden. De resultaten worden vergeleken met data van de Nederlandse bevolking. De data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over sociale contacten en maatschappelijke participatie en de *International Classification of Functioning, Disability and Health* (ICF vormen de toetsstenen voor dit project).

Beoogd resultaat

Het project beoogt vast te stellen hoe de sociale participatie van DSH volwassenen zich verhoudt tot de die van de gemiddelde bevolking en om factoren te identificeren die succesvolle participatie beïnvloeden.

Impact voor de doelgroep

Het onderzoek biedt inzicht in de uitdagingen en succesfactoren in de sociale participatie van DSH volwassenen, wat leidt tot gerichtere ondersteuning en interventies.

Betrokken partijen

- Kentalis
- GGMD
- Dovenschap
- SH Jong
- Adelante
- De Gelderhorst
- Pento
- SWDA

Projectleider(s)

- Corrie Tijsseling

Meer informatie

Werkzame Elementen CMB

CMB

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

Om kinderen met communicatief meervoudige beperkingen (CMB) en hun ouders te ondersteunen in de communicatieve ontwikkeling, kunnen zij al op jonge leeftijd naar speciale behandelgroepen bij Kentalis en Milo. Tijdens deze groepsbehandeling gaan ouders samen met professionals op zoek naar de beste manier om de communicatieve ontwikkeling te stimuleren die aansluit bij de mogelijkheden en vaardigheden van hun kind. In het project Werkzame Elementen CMB (2020-2022) is onderzocht wat volgens professionals, ervaringsdeskundige ouders en wetenschappelijke literatuur de werkzame elementen zijn in de communicatieve behandeling van jonge kinderen (0 tot 7 jaar) met CMB. Met de gevonden informatie wordt in dit project een praktisch toepasbaar product voor professionals en ouders ontwikkeld. Het product bestaat uit een kaartenbak en online omgeving met tips en informatie over wat helpt in de communicatieve behandeling van deze kinderen. In 2025 wordt een pilot gedraaid om de eerste opzet van de kaartenbak te evalueren, waarna de (door)ontwikkeling plaats zal vinden.

Beoogd resultaat

- De kaartenbak en online omgeving zijn praktisch toepasbaar binnen de behandeling.
- Het is voor ouders en professionals gemakkelijker om de communicatieve ontwikkeling te stimuleren.

Impact voor de doelgroep

De kaartenbak en online omgeving geeft professionals en ouders van kinderen met CMB handvatten om laagdrempelig aan de communicatieve ontwikkeling van hun kind te werken.

Betrokken partijen

- Koninklijke Kentalis
- Stichting Milo

Projectleider(s)

- Lisette van der Heijden

Meer informatie

Mijn geluk in beeld (MGIB)

CMB

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

Welbevinden gaat over je gelukkig en prettig voelen. We weten dat een verstandelijke of meervoudige beperking een flinke impact heeft op de persoon zelf, maar ook op het welbevinden van ouders, van broertjes en zusjes. Er is echter nog nauwelijks gekeken naar de impact van communicatieve beperkingen op welbevinden. Er is daarmee nog weinig bekend over hoe we het welbevinden van mensen met communicatief meervoudige beperkingen (CMB) in beeld krijgen en vooral ook in beeld houden. Daarom willen we weten wat welbevinden inhoudt als er sprake is van CMB, vanuit vijf perspectieven: de persoon zelf, de broers en zussen van deze persoon, de ouders, professionals en vanuit de wetenschap. Vervolgens willen we professionals bewust maken van het belang van kennis over het welbevinden van mensen met CMB. Op basis van deze bewustwording kan welbevinden een belangrijkere plaats krijgen in de dagelijkse begeleiding en ondersteuning van mensen met CMB. En ontstaat er een samenspel tussen de persoon met CMB, naasten en professionals bij het in beeld krijgen en houden van het welbevinden.

Beoogd resultaat

Inzicht in het welbevinden van mensen met CMB, vanuit vijf perspectieven, zodat deze kennis ingezet kan worden om het welbevinden van mensen met CMB in kaart te brengen en te bevorderen.

Impact voor de doelgroep

Er is meer kennis en aandacht voor (de impact van de communicatieve beperkingen op) het welbevinden van mensen met CMB en hun naasten, waardoor er meer tegemoet wordt gekomen aan wat zij nodig hebben om gelukkig te zijn.

Betrokken partijen

- Stichting Milo
- Koninklijke Kentalis

Projectleider(s)

- Nina Wolters-Leermakers

Meer informatie

Iedereen kent CMB

CMB

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

Voor een inclusieve samenleving is het belangrijk dat er breed kennis wordt gedeeld over mensen met een Communicatief Meervoudige Beperking (CMB).

In dit project richten wij een continu proces in om de (eerder) binnen de verschillende CMB-projecten gemaakte producten (posters, videoportretten, online leermodules, een wegwijzer voor het beschikbare zorg- en onderwijsaanbod in Nederland en een Ondersteunde Communicatie (OC)-game) aan te bieden, te onderhouden, te evalueren en indien nodig door te ontwikkelen. Ook worden nieuwe, aanvullende producten ontwikkeld. Zoals drie workshops 'Iedereen kent CMB' en 'Ondersteunde Communicatie'. In 2025 ligt de nadruk op het breed uitrollen van deze workshops naar aanpalende domeinen. Dan doen we ook onderzoek naar de effectiviteit van de OC-game waarmee communicatiepartners van mensen met CMB laagdrempelig kennis kunnen maken met OC.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is dat het portfolio van producten over CMB passend voor en bekend is bij de ZG-sector en dat er actieve deling van kennis en expertise is bij aanpalende domeinen.

Impact voor de doelgroep

Er is meer bekendheid en kennis over de communicatieve mogelijkheden van mensen met CMB, waardoor beter tegemoet kan worden gekomen aan hun wensen en behoeften.

Betrokken partijen

- Koninklijke Kentalis
- Stichting Milo

Projectleider(s)

- Kim van den Bogaard

[Meer informatie](#)

AAC Follow-up (inzet van technologische communicatiehulpmiddelen)

CMB

Start: 2021 | Looptijd: 2021-2027

Samenvatting project

Voor kinderen met Communicatief Meervoudige Beperkingen (CMB) is communiceren via gesproken taal niet vanzelfsprekend. Met behulp van Ondersteunde Communicatie (OC), bijvoorbeeld met een spraakhulpmiddel, zijn veel kinderen met CMB in staat om hun communicatie- en taalvaardigheden verder uit te breiden. De volwassen communicatiepartners van het kind hebben daarin een cruciale rol. Zij hebben namelijk een bepalende invloed op de communicatieve ervaringen van het kind. Het leren communiceren met een hulpmiddel gaat echter niet vanzelf. Het inzetten van een hulpmiddel in de communicatie doet namelijk een bijzonder beroep op zowel het kind als diens communicatiepartners. In dit project wordt onderzocht welke training en ondersteuning de volwassen communicatiepartners van een kind met CMB nodig hebben voor langdurig gebruik van een hoogtechnologisch Communicatie Ondersteunend Hulpmiddel (COH) in de communicatie. Hierbij ligt de nadruk op de periode van gebruik die volgt na de verstrekking van het hulpmiddel.

Beoogd resultaat

Met een reeks wetenschappelijke publicaties geeft dit promotieonderzoek inzicht in wat communicatiepartners van kinderen met CMB aan training en ondersteuning nodig hebben voor langdurig gebruik van een hightech COH.

Impact voor de doelgroep

Met de inzichten uit dit project kunnen communicatiepartners en kinderen met CMB hun hulpvraag bij het gebruik van een hightech COH aanscherpen en kunnen behandelaars hun zorg- en dienstverlening verbeteren.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Milo

Projectleider(s)

- Peia Prawiro-Atmodjo - Puts

(H)erkenning CMB

CMB

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

Het doel van het project is om potentiële verwijzers – en iedereen die betrokken is bij mensen met CMB – handvatten te bieden om CMB en de communicatieve ondersteuningsbehoefte vroegtijdig te herkennen. Verwijzers kunnen dan eerder doorverwijzen naar de best passende dienstverlening. Andere betrokkenen (ouders, broers en zussen, logopedisten, leerkrachten, groepsleiding etc.) kunnen de persoon met CMB daardoor beter helpen om de communicatieve hulpvraag te stellen én die beantwoorden, onder andere door de inzet van ondersteunde communicatie. Het is van belang dat allen inzicht hebben in het belang van (ondersteunde) communicatie voor de taalontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie, zodat daar ook de focus op gelegd wordt bij het verwijzen naar of kiezen van de best passende zorg.

Beoogd resultaat

- Betere definiëring van doelgroep CMB: toegang tot passende ZG-zorg en onderwijs, borgen van voldoende afbakening.
- Overgang maken van een medisch model naar een medisch-functioneel/ sociaal model (denken vanuit de hulpvraag).

Impact voor de doelgroep

Betere herkenning van de communicatieve ondersteuningsbehoefte en verbeterde toeleiding tot passende ZG-zorg en onderwijs.

Betrokken partijen

- Stichting Milo
- Koninklijke Kentalis
- Rijksuniversiteit Groningen
- Radboud Universiteit

Projectleider(s)

- Maartje Swennen

Beter beeld van CMB ('minimale dataset')

CMB

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

De groep mensen met communicatief meervoudige beperkingen (CMB) is zeer divers. De oorzaken én impact van CMB op het dagelijks leven verschillen sterk van persoon tot persoon. Het is dus een groep mensen met veel verschillende hulpvragen en brede communicatieve ondersteuningsbehoeften. De zorg en hulp voor deze mensen vraagt om zeer bijzondere kennis en ervaring. Dat betekent dat professionals altijd moeten blijven leren over wat CMB is. Dan kunnen we namelijk zorg en onderwijs verbeteren. Dat is de reden waarom we binnen behandeltrajecten gegevens verzamelen. Kentalis en Milo zijn de grootste aanbieders van zorg aan mensen met CMB. Zij verzamelen andere gegevens, op andere manieren, in verschillende systemen.

Als we samenwerken, kunnen we alle gegevens bij elkaar verzamelen in één dataset.

In het project onderzoeken we samen met ervaringsdeskundigen welke gegevens minimaal verzameld moeten worden en of beide organisaties de gegevensverzameling kunnen samenvoegen in één CMB-dataset.

Beoogd resultaat

- Een minimale set aan vragen en instrumenten die in elk zorgtraject wordt vastgelegd.
- Leren over de effectiviteit van de ZG-zorg en over de ontwikkeling van mensen met CMB.

Impact voor de doelgroep

Het is belangrijk dat we gegevens vastleggen die voor de doelgroep zelf relevant zijn. Als we de mensen met CMB en hun eigenschappen nog beter leren kennen, kunnen de zorg en het onderwijs verbeteren.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Milo

Projectleider(s)

- Nina Wolters-Leermakers

Meer informatie

Beleef zintuigenverhalen mee!

CMB & een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

De methode zintuigenverhalen is een vorm van voorlezen en verhalen die goed aansluit bij mensen met meervoudige beperkingen. Een zintuigenverhaal betreft alle zintuigen.

Deze al bestaande methode werd ontwikkeld in de praktijk en uit onderzoek blijkt dat de methode leidt tot gedeeld plezier en effect heeft op de interactie en communicatie. Ouders en professionals zijn enthousiast over zintuigenverhalen, maar ervaren ook drempels rondom het voorlezen. Met dit project willen we die wegnemen. In het project hebben we 140 personen (ouders, familieleden, professionals) op verschillende manieren gevraagd wat zij handig en helpend vinden bij het zelf maken en voorlezen van zintuigenverhalen. Hierdoor hebben we een goed beeld gekregen van de behoefte van de (potentiële) voorlezers.

Met deze informatie hebben we een plan geschreven waarin staat wat er precies nodig is. Aan de hand daarvan ontwikkelen we nu verschillende materialen, zoals een website, instructiematerialen, voorbeeldverhalen over bijzondere gebeurtenissen, workshops en een train-de-trainer opleiding. De implementatie daarvan valt ook onder het project.

Beoogd resultaat

Zintuigenverhalen zijn beter toegankelijk en vindbaar en er zijn verschillende vormen van instructie, ondersteuning en coaching voor de voorlezers.

Impact voor de doelgroep

Dit project streeft naar meer plezierige contactmomenten door zintuigenverhalen voor mensen met beperkingen en hun omgeving. Zintuigenverhalen zijn ook een prettige manier om aan leer- en behandeldoelen te werken.

Betrokken partijen

- Kentalis
- Koninklijke Visio
- Milo

Projectleider(s)

- Rita Gerkema-Nijhof

[Meer informatie](#)

Dynamisch Assessment

CMB & een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

Iedereen kan leren en ontwikkelen, ook iemand met complexe beperkingen en stoornissen. In dit project wordt een Dynamisch Assessment (DA) werkwijze met scholing ontwikkeld voor professionals die werken met mensen met een aangeboren beperking in horen én zien (doofblindheid: ADB) of communicatief meervoudige beperking (CMB). De DA werkwijze is ontwikkeld om de ontwikkelingsmogelijkheden van deze mensen in kaart te brengen, aangezien standaardtesten vaak niet toepasbaar zijn of enkel laten zien wat iemand niet kan. Het biedt zorg- en onderwijspersoneel van organisaties zoals Kentalis, Stichting Milo, Bartiméus en Visio een oplossing voor het monitoren van ontwikkeling, het inrichten van passende interventies en het bieden van passende ondersteuning. De DA Scholing, met zowel theoretische kennis als praktische oefeningen, helpt professionals deze werkwijze effectief toe te passen. Het project wordt geëvalueerd door een pilotonderzoek, waarbij een kleine groep professionals de werkwijze en scholing in de praktijk test. Op basis van de resultaten wordt de werkwijze en scholing aangepast als dat nodig is. Daarna maken we een implementatieplan om de DA Werkwijze ADB/CMB structureel te integreren binnen de betrokken organisaties.

Beoogd resultaat

Het succesvol implementeren van de DA Werkwijze en DA Scholing, zodat professionals in staat zijn de ontwikkelingsmogelijkheden van mensen met ADB/CMB effectief in kaart te brengen en te ondersteunen.

Impact voor de doelgroep

De ontwikkelingsmogelijkheden van mensen met ADB en CMB worden meer gezien en professionals weten beter hoe ze in kaart te brengen, wat leidt tot beter afgestemde ondersteuning en verbeterde zorg- en onderwijsresultaten.

Betrokken partijen

- Koninklijke Visio
- Bartiméus
- Milo
- Koninklijke Kentalis

Projectleider(s)

- Nathalie Perdok

[Meer informatie](#)

Participatie in het arbeidsproces met een verworven beperking in horen en zien

Een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

In 2016 is in Nederland het VN-verdrag over de rechten van mensen met een beperking in werking getreden. Eén van de bepalingen is dat mensen met een beperking de mogelijkheid moeten hebben om in hun eigen levensonderhoud te voorzien, met passend en betaald werk. Dit gaat niet altijd even gemakkelijk.

We onderzoeken welke kansen en knelpunten mensen met een verworven beperking in horen én zien (doofblindheid) ervaren bij het vinden van werk, het hebben en houden van werk en het stoppen van werk. Dit doen we vanuit drie perspectieven: 1) van mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid) zelf, 2) van professionals die hen begeleiden in het arbeidsproces en 3) van (voormalig) werkgevers. We onderzoeken dit via literatuuronderzoek, focusgroepen en vragenlijsten.

Dit onderzoek doen wij in samenwerking met onderzoekers vanuit Denemarken en Zweden .

Beoogd resultaat

- Wetenschappelijke artikelen: 1) systematische literatuurreview, 2) resultaten focusgroepen en 3) vragenlijsten.
- Theoretisch model van kansen en knelpunten voor participatie in het arbeidsproces voor mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid), gebaseerd op het ICF-model.
- Advies voor één of meerdere verbeterinterventies.

Impact voor de doelgroep

Inzicht in hoe de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid) inclusiever kan worden.

Betrokken partijen

- Bartiméus
- Koninklijke Kentalis
- Koninklijke Visio

Projectleider(s)

- Marleen Smits

Meer informatie

Gezinsgerichte Behandeling Usher

Een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2027

Samenvatting project

Dit project richt zich op de ontwikkeling en evaluatie van de Gezinsgerichte Behandeling Usher voor gezinnen met een kind (0-18 jaar) met het syndroom van Usher. De behandeling wordt (nu) aangeboden binnen de extramurale ZG-zorg van Koninklijke Kentalis. Het project bestaat uit twee delen: het eerste deel richt zich op het ontwikkelen van een behandelgids en een trainingsprogramma voor professionals. In deel twee onderzoeken we de effecten van het trainingsprogramma op de vaardigheden en houding van de professionals, en de effecten van de behandeling op het gezinsleven van de gezinnen. Het doel is om een concrete uitwerking van de behandeling te maken, in de vorm van een behandelgids met een praktische handleiding voor professionals en werkbladen voor ouders en kinderen/ jongeren met het syndroom van Usher. Professionals worden getraind om de behandeling aan te bieden. De effecten van het scholingsprogramma en de behandeling worden onderzocht als onderdeel van een promotietraject aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Beoogd resultaat

Inzicht in de effecten van de Gezinsgerichte Behandeling Usher Syndroom op het gezinsleven van gezinnen met een kind met het syndroom van Usher.

Impact voor de doelgroep

Kinderen (0-18 jaar) met het syndroom van Usher en hun ouders ontwikkelen meer zelfvertrouwen en vaardigheden om met de uitdagingen van het syndroom van Usher om te gaan.

Betrokken partijen

- Koninklijke Kentalis
- Koninklijke Visio
- Radboudumc
- GGMD
- Bartiméus
- Ervaringsdeskundigen
- Universiteit Groningen

Projectleider(s)

- Sonja van de Molengraft

[Meer informatie](#)

Functionele definitie van doofblindheid

Een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

Mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid) hebben recht op toegang tot doofblind-specifieke zorg en ondersteuning als ze een reële hulpvraag hebben. De toegang tot deze zorg en ondersteuning moet niet alleen worden gebaseerd op medische criteria voor mate van verlies van gehoor- en gezichtsvermogen (medische definities). Het is belangrijk om ook te kijken naar de eventuele problemen die iemand ervaart in het dagelijks leven. Binnen Deelkracht (2020-2023) is in samenwerking met Kennis over Zien de Nederlandse functionele definitie van doofblindheid ontwikkeld. Deze definitie beschrijft welke invloed een beperking in horen én zien (doofblindheid) heeft op het dagelijks leven (De Nederlandse functionele definitie van Doofblindheid). In 2023-2026 wordt de functionele definitie geïmplementeerd in de praktijk, in drie deelprojecten: 1) de uitwerking van een NVKF-standpunt (Nederlandse Vereniging voor Klinisch Fysica); 2) de ontwikkeling van een functioneringsvragenlijst, als praktische toepassing van de functionele definitie voor medewerkers van ZG-organisaties; 3) de verspreiding van de functionele definitie in de maatschappij.

Beoogd resultaat

- NVKF-Standpunt "beperking in horen én zien (doofblindheid)"
- Functioneringsvragenlijst: verheldert of iemand problemen in het dagelijks functioneren ervaart en één of meerdere hulpvragen heeft door de beperking in horen en zien.
- Bekendheid in de samenleving met de Functionele definitie doofblindheid.

Impact voor de doelgroep

Door het gebruik van de functionele definitie willen we eraan bijdragen dat mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid) beter toegang krijgen tot de juiste zorg, begeleiding en onderwijs binnen de ZG-sector.

Betrokken partijen

- Bartiméus
- GGMD
- Kalorama
- Koninklijke Kentalis
- Koninklijke Visio
- Kennis over Zien

Projectleider(s)

- Eline Heppe

[Meer informatie](#)

Voorlichting & Kennisoverdracht (V&K): Maak kennis met doofblindheid, een beperking in horen én zien.

Een beperking in horen én zien (doofblindheid)

Start: 2023 | Looptijd: 2023-2026

Samenvatting project

In dit project laten wij mensen kennis maken met een beperking in horen én zien, ook wel doofblindheid genoemd. Dit doen we door het delen van kennis en het geven van voorlichting. De producten zijn bedoeld voor iedereen die in aanraking komt met mensen met doofblindheid. Dit kunnen bijvoorbeeld vrienden en familieleden van deze persoon zijn, maar ook mensen die werken binnen de gezondheidszorg en bij overheidsinstanties. Op deze manier werken we in dit project aan meer bekendheid over (leven met) doofblindheid in de samenleving. Zo werken we toe naar een samenleving waarin iedereen gehoord én gezien wordt.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is meer kennis, bekendheid en bewustzijn in de samenleving over het leven met een beperking in horen én zien (doofblindheid), wat leidt tot meer begrip voor deze mensen.

Impact voor de doelgroep

Het delen van kennis over de doelgroep bevordert acceptatie en begrip in de samenleving, waardoor mensen met een beperking in horen én zien (doofblindheid) beter kunnen participeren in de maatschappij.

Betrokken partijen

- Bartiméus
- GGMD
- Kalorama
- Koninklijke Kentalis
- Koninklijke Visio

Projectleider(s)

- Emma Klaassen

Meer informatie

